

SÁMEDIGGI

Sámediggi
Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka

+ 47 78 47 40 00
www.samediggi.no
samediggi@samediggi.no

Energidepartementet

Postboks 8148 Dep

DIN ČUJ. / DERES REF: BEAIVI / DATO:
24/3306 20.03.2025

MIN ČUJ. / VÅR REF: ÁŠŠEMEANNUDEADJI / SAKSBEHANDLER:
24/7327-7 Andreas Stångberg

0033 OSLO

Vedrørende søknad om konsesjon og søknad om unntak fra åpning av areal - GoliatVind - uttalelse fra Sametinget

Vi viser til deres høringsbrev av 20.12.2024 med tilhørende saksdokumenter.

1. Innledning

Goliatvind AS søker om konsesjon for et demonstrasjonsanlegg for flytende vindkraft til havs, GoliatVIND. Anlegget er planlagt med fire til fem flytende vindturbiner på 14-18 MW per turbin, hvor utgangspunktet er fem turbiner på ca. 15 MW. Planlagt lokasjon er ved Goliat-feltet, helt nord i Norskehavet (ved grensen til Barentshavet), ca. 66 km fra Sørøya utenfor Finnmark. Anlegget planlegges å knyttes til Goliat FPSO (Floating Production, Storage and Offloading), som allerede er forsynt med strøm fra nettstasjonen ved Hyggevatn i Hammerfest kommune. Det planlagte tiltaket krever ingen nye inngrep på land.

I vår uttalelse til meldingen med forslag til utredningsprogram påpekte Sametinget at ved spørsmål om havvind, er det behov for å vektlegge naturgrunnlaget for fiskerinæringen, som har vært bærebjelke for de små samfunnene langs kysten i uminnelige tider, samt at etablering av havvind ikke skal gå på bekostning av naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse. Sametinget mente derfor at det var behov for å utrede konsekvensene av denne planlagte etableringen også for naturgrunnlaget for samisk kultur. Konsekvensene kan være både direkte ved hindring av fiske, men også indirekte ved eventuelle forstyrrelser til viltlevende marine ressurser, som er på vandring nærmere kysten. Sametinget anbefalte i den forbindelse også at det ved utredningsarbeidet burde hentes inn synspunkter og tradisjonell kunnskap fra den sjøsamiske fiskeriorganisasjonen *Bivdu*.

2. Konsekvensutredning samisk natur- og kulturgrunnlag

Det er i forbindelse med arbeidet gjort en prosjektspesifikk utredning av tiltakets påvirkning av det samiske naturgrunnlaget.

Fisket i området der GoliatVind er planlagt, består i all hovedsak av havfiskeflåten med store fartøy som har lang aksjonsradius og fleksibilitet i valg av fiskefelt. Det er ikke tradisjonelt sjøsamisk fiske så langt ut som Goliatfeltet, men som beskrevet i utredningen kan dette området likefullt defineres som en del av det samiske ressursgrunnlaget. Samer kan på lik linje som andre delta i fiskeri, og fisket er dermed være en viktig del for grunnlaget for bosetning av alle grupper langs kysten, inkludert samer. Anleggets påvirkning på fiskeri kan derfor også gjelde samiske interesser.

Forholdet til fiskerier er grundig behandlet i en egen konsekvensutredning. Her heter det at det er utstrakt fiskeriaktivitet i det sørlige Barentshavet, og at de viktigste kommersielle fiskeressursene i området er torsk, hyse, sei og lodde. Fisket er ifølge utredningen imidlertid svært begrenset i det planlagte utbyggingsområdet. Basert på det konkluderes det med at konsekvensen for utøvelsen av fiske vil være ubetydelig for alle redskapstyper unntatt bunntål og line. For bunntål vil etableringen kunne medføre noe negativ konsekvens i form av arealbeslag ved etablering av sikkerhets- og aktsomhetssoner med ferdseleksriksjoner.

Ifølge utredningen er det svært vanskelig å skille ut en "samisk" andel av dette siden det ikke finnes statistikk på samisk fiskedeltakelse. Basert på aggregerte data for utenlandsk fiskeri konkluderer Akvaplan-niva med at det er et mer utstrakt fiskeri med utenlandske fartøy i området hvor GoliatVIND er planlagt, men det er relativt få fartøy involvert i dette fiskeriet. Et mulig fiskeri med passive redskap utført av mindre fartøy innenfor GoliatVIND-området anses ikke som relevant. Det vil være lang vei til fiskefelt for mindre fartøy som i dag ikke opererer i dette området. Kun fire fartøy i lengdegruppe 3 (15–20,99 meter, som er den minste gruppe som rapporterer ERS) har operert i området i tiårsperioden 2013–2022.

Tiltaket kan ifølge utredningen i teorien også påvirke fiskegyting og vandring av fisk og sjøpattedyr til kysten, og med det påvirke fiske/fangst utover selve havvindområdet, inklusive kysten som nok er en viktigere del av det samiske naturgrunnlaget. Basert på data fra Havforskningsinstituttets utbredelseskart for arter inngår ingen gyteområder for viktige kommersielle fiskeslag i havvindområdet. Den sørligste turbinen på GoliatVIND er plassert 46 km fra ytterste grense for gyteområdet til lodde. Under gyteinnsiget mot kysten og den påfølgende larvedriften fra kysten vil lodda potensielt passere gjennom området hvor GoliatVIND tenkes plassert. Det er imidlertid årlige variasjoner i gytevandring og larvedrift i det sørlige Barentshavet. Det er uansett vanskelig å tenke seg at havvinnanlegget skal kunne påvirke larvedriften som er passiv. For sjøpattedyr forventes tiltaket ikke å gi virkninger inn mot kysten.

Fangst av sjøfugl er lite aktuelt i dag. Vindkraftanleggets påvirkning på fugl er utredet av NINA. Her konkluderes det med at anlegget kan ha negativ påvirkning på pelagiske beitende sjøfugl i store deler av året. Her inngår ingen jaktbare arter. Både kortnebbgås og ærfugl nevnes som arter som kan trekke gjennom Goliatområdet, men disse er det ikke tillatt å jakte på i Finnmark i dag. Andre jaktbare arter som laksand, siland, topp- og storskarv er kystnære, og vil ikke påvirkes av tiltaket.

Utredningen ser ingen andre mulige negative påvirkninger på det samisk natur- og kulturgrunnlaget siden tiltaket ikke vil ha virkninger kystnært. Mulig forurensning av kraftverkene vil heller ikke kunne gi negativ påvirkning på naturgrunnlaget. Dette er nærmere beskrevet konsekvensutredning om marint naturmangfold og forurensning.

Samlet sett vurderes det i utredningen at tiltaket ikke har spesielle konsekvenser for det samiske natur- og kulturgrunnlaget. I utredningen vurderes derfor konsekvensen for samisk natur- og kulturgrunnlag som ubetydelig.

3. Sametingets vurdering

Konsekvensutredningen om det samiske natur- og kulturgrunnlaget har tatt for seg dagens situasjon med historikk, rettigheter, bosetning og fiske på en oversiktlig og grei måte. Det ser ut til at man har tatt med det mest vesentlige punktene for det samiske natur- og kulturgrunnlaget når det gjelder forholdet til GoliatVind. Spesielt historikken og rettighetsbildet er godt beskrevet, og gir et godt grunnlag for forståelse av dagens situasjon. Vi kan imidlertid ikke se at det er etablert kontakt med den sjøsamiske fiskeriorganisasjonen *Bivdu* i forbindelse med utredningsarbeidet, slik vi anbefalte i vår uttalelse til meldingen. Sametinget har utover dette ingen spesielle merknader til konsekvensutredningen.

Sametinget har ellers registrert at man fra Vest-Finnmark kystfiskarlag er skeptisk til åpning av areal til havvind, som ligger utenfor de områder som tidligere er definert som best egnet til dette formålet. Man stiller også spørsmål rundt kunnskapsgrunnlaget for både fiske, forurensing og støy samt hvordan kravene er for avvikling og opprydding av vindkraftverket når driften avsluttes. Andre høringsparter stiller også spørsmål rundt kunnskapsgrunnlaget når det gjelder for eks. sjøpattedyr og fugl.

Vindkraft ute til havs er i utgangspunktet positivt fra et samisk ståsted når det gjelder fornybar kraft, vindkraft på land i det samiske området fører stort sett alltid til store inngrep i det samiske natur- og kulturgrunnlaget, spesielt i forbindelse med samisk reindrift. Samtidig er det for Sametinget også åpenbart at kunnskapsgrunnlaget for konsekvensene av havvind ikke er fullt ut tilstrekkelig når det gjelder for eks. fiskerier, fugl og sjøpattedyr. Utredningene tilser også at faren for forurensning og utslipp er veldig liten, men så lenge det er tekniske installasjoner ute til havs så er faren likevel der. For Sametinget er det derfor tydelig at det må settes krav om omfattende miljøovervåkingsprogram dersom konsesjon for bygging av vindkraftverket innvilges. Vi forutsetter også at departementet ber om tilleggsutredninger for de fagtemaer der kunnskapsgrunnlaget vurderes som tynt, slik at man får et best mulig beslutningsgrunnlag før vedtak fattes. Samlet sett virker det også for Sametinget som noe usikkert om alle krav for unntak av åpning av areal for havvind i dette tilfellet er oppfylt, spesielt når det gjelder anleggets tidsmessige avgrensning.

Til sist oppfordrer vi departementet å tilby *Bivdu* konsultasjoner i forbindelse med den videre prosessen, og gjennomføre disse før vedtak i saken fattes, jf. sameloven § 4.

Dearvuodaiguin / Med vennlig hilsen

Sten Olav Heahtta
konst. ossodatdirektevra/ konst. avdelingsdirektør

Andreas Stångberg
juogushoavda / seksjonssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur. /

Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga.

Hovedmottaker:

Energidepartementet Postboks 8148 Dep 0033 OSLO

Kopiiija / Kopi til:

John Harald Log Sjøhuskleiva 15 5523 HAUGESUND